

Oglaš, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika li po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš itd. šalju se računom ili položnicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnstvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća postarina, ako se izvana ne piše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 317.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nosloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Izljučeni su ove godine: 2. novembra i 28. decembra.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, 1 na godinu ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više postarina.

Pojedini broj stoji 5 ne. koli u Puli, te li izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giliha br. 5 te prima stranke osim nedjelje i sveta svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare A. Gabršček (J. Krmpotić i drug.) u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pučka škola drugdje i kod nas

U zadnjem broju priobeli smo razmatranje jednog prijatelja iz sezanskoga kotara o tužnom stanju pučkoga školstva u Istri pod naslovom „Pučko školstvo“. Ona razmatranja dozvala su nam u pamet zanimivi poučan članak, što ga čitamo pred dvie godine u „Hrvatskih New-yorkzkih novinah“ o pučkom školstvu kod nas u Americi. Držimo, da je vrijedno osvrnuti se na taj članak, pak da vidimo koliko se radi i troši drugdje na pučko školstvo, a koliko ovdje kod nas.

Narod bez valjanih pučkih škola jest zgrada bez čvrstoga temelja, koja se mora prije li kasnije sama srušiti. Čovjek neuk i nepismen ne može na nijednom polju samostalno raditi i napredovati, jer ako se samo gane, treba mu za svaku sitnicu tudjeg savjeta i tudje pomoći. Ako je pako tako čovjeku u njegovoj domovini među svojim, kud i kamo teže mora da mu bude u tudjini, daleko od rođjaka i prijatelja.

Naš čovjek — kaže navedeni list — neznajući ni čitati ni pisati, ne brine se, da nauči ovdješnji jezik, netrudni se, da se upozna sa ovdješnjim osobnim prilikama, pa nije ni čudo, da uzpored izobraženom američkom radniku ostane čitavog svog vieka prostim radnikom. On se nikako ne može popeti do čega boljega i do bolje zasluzbe, već služe samo svojom mišicom i rukom Americancu, kao što služi tegleće živinče poljodjelcu. Nije on sirota tomu kriv, nego njegovi gospodari kod kuće, krive su neuredjene školske prilike u njegovoj domovini, koje ga prate kao narodna kletva sve do groba.

Poznato je, da neima nijedne države na svijetu, koja se može mjeriti sa bogatstvom sjedinjenih sjevero-američkih država; isto tako neima države, koja bi imala tako razvijeno poljodjelstvo, obrt i trgovinu, ali za to ni neima na svijetu države, koja troši na pučke škole i za naobrazbu svoga pučanstva, koliko ova republika. Iz zadnjeg službenog izkaza od god. 1890. doznajemo, da su imale sjeverne sjedinjene američke države u god. 1889—90. ukupno 62,622.250 stanovnika, a od ovih je polazilo pučke škole 14,377.536 djece, dakle 23 po sto od svega pučanstva. Nijedna država Europe ne može se pohvaliti tolikim postotkom polaznika škole.

Austro-Ugarska imala je primjericu po službenom izkazu od god. 1890. u godinah 1889—90. ukupno 41.231.342 stanovnika, a pučke škole pohadjalo je samo 5,312,656 djece, što čini tekak 12 po sto od broja svega pučanstva.

Uzporidimo li ova dva službeni izkaza; tada vidimo, da je u američkoj republici upravo dva puta veći postotak djece pohadjao pučke škole. Da vidimo pako, kako se briju oblasti tamo; a kako kod nas za pučku prosvjetu.

U sjevero-sjedinjenih američkih državah sve su pučke škole bezplatne, sve knjige i sva učila dobiva die te badava. U austro-ugarskoj monarhiji uiesu svuda škole bezplatne; a knjige i učila moraju svuda roditelji ili škribnici pribavljati. Kod nas u Istri primjericke uveli su Talijani u novije doba školske takse; da otečajuju ustrojenje novih škola i da zamraze našem narodu pučku školu.

Po navedenom službenom izkazu od god. 1890. uzdržavala je američka republika u god. 1889—90. ukupno 373.728 pučkih učitelja, za koje je trošila 400 milijuna forinta. Ta ogromna svota čini okolo dvie trećine ukupnoga proračuna Austro-Ugarske.

U našoj monarhiji, osobito u hrvatskih i slovenskih zemljah, imade pučki učitelj 400—500 for. plaće, dočim je poprietna plaća učitelja u američkoj republici 1000 dolara, što čini u našem novcu okolo 2500 for.

Kod nas nedosize plaća pučkoga učitelja niti njemu samomu, a kamo li njegovoj obitelji.

U tako tužnih prilikah naših valja se upravo diviti samozataji i požrtvovnosti hrvatskoga pučkoga učitelja, koji vrši toli težku i uzvišenu zadaću za nižu plaću nego li ju uživa najniži državni poslužnik.

Ako pomislimo na ovdješnjega najnižega radnika — piše nadalje rečeni list — koji zasluži i sada, premda su sada zasluzbe vrlo nizke, okolo 4 for. na dan, pa to pripodobimo sme sa plaćom hrvatskog učitelja, ili još bolje, ako pripodobimo plaću američkog učitelja od 2500 for. — bez druge zasluzbe — sa plaćom hrvatskog učitelja od 400—500 for. tada moramo priznati, da se za tu plaću nemože bogzna kako valjana učitelja zahljevati, a kad bi i bio valjan, kruta bieda mora da mu slomi svaku volju za rad.

Američki list savjetuje vladam i oblastim u naših stranah, neka kod razprava o proračunu skruče izdatke o svih drugih granah i neka žrtvuju sav ostatak na pučko školstvo.

Glede naukovne osnove kod nas — kaže spomenuti list — da ista neodgovara našim primitivnim odnosajem. Seoske škole trebalo bi u punom redu približiti što više potrebam poljodjelaca. Naukovne godine imalo bi se povećati a gospodarske predmete uvesti što većina u viših razredih teoretički i praktički. Za zreliju mladež, koja je danju zabavljena gospodarstvom, imala bi se uvesti večernja bezplatna ili prisilna poduka. U tih

proširenih pučkih školah, navlaštito u nižih razredih, moralo bi se učiti: vjeronauk, čitati i pisati, valjano računati, obćenite crte geografije i nješto statistike. Kratke crte gospodarstvene kemije, učiti naime sastav zdrave vode, plodina i drugih gospodarskih predmeta, kratke crte prirodopisa itd. Osim toga imala bi biti što točnija obuka u svih gospodarskih predmetih tako, da bi iz takove škole izašao mladić zrio za samostalnoga poljodjelca.

Naukovni sustav nebi imali savstavljati sami pravnici, nego i pučki učitelji i svjestniji gospodari, a takovu osnovu neka razprave i odobre sabori.

Obranimo li mi i probudimo iz mrtvila našega poljodjelca — zaključuje navedeni list — tada će on stečenim znanjem svaku grudu zemlje znati iscrpiti, njegovu proizvoditi biti će desetorostruki. Njegova živa produkcija dati će mu sile i moći, da javna bremena, koja svakim danom rastu, lakše snašaj; i tako stvoriti će se za stanoviti niž godina zdrav i gospodarski čvrst stališ poljodjelca, koji će tada svojim proizvodi stvoriti sam obrt, trgovinu i blagostanje svega naroda.

DOPISI

Iz Kaštelira, 12. augusta, 1899.
Dne 1. t. mj. svršila se je svečanim načinom treća školska godina na ovdješnjoj školi družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, naime g. 1898/99. U 8 sati bijaše sveta misa sa „Tebe Boga hvalimo“. Onda se je otišlo u red u školske prostorije, gdje je bio izpit, koji je izpao na obće zadovoljstvo. Prisutan je bio veleuč. gosp. prof. Fran Franković sa svojom suprugom, veleč. g. Ante Legović i prilično roditelja. Poslije izpita je najbolji učenik Marko Ružić liepim, prigodnim govorom zahvalio veleč. gosp. župe upravitelja, učitelju i roditeljima na svem onom dobru, što su ga u vrijeme polazaka u školu od njih primili. Govorio je tako liepo i razgovjetno, da su svi začudjeni slušali i suze ridošnice sa lica si brisali. Šteta bi bila, da učenik tako dobre glave ne ide na daljnje nauke!

Nakon toga je veleuč. gosp. profesor Franković sjetio djece i roditelje na dužnosti; što treba da ih i jedni i drugi imaju u vrijeme praznika. Na koncu govora pozvao je prisutne, da uzkliknu Njegovu Veličanstvu trokratni „živio“, čemu se svi bore odazvahu. Nakon toga podielele su se: školske viesti i nekoje nagrade. Napredak bio je dobar. Polazilo je školu 105 djece.

Kao što sve talijanske občine u Istri, ili koje su samo u talijanskim rukama, imaju „influencu“, tako i naša u Vizinadi trpi na to priljepčivoj bolesti. Sirota! A znaše što čini, da se iz te influence izkopa? Tjera ljude, neka još jedan put plate ono, što su već pred više godina platili.

Občina Vizinada ima u „Valama“ kod rieke Mirne svoje sjetrokoše. Ove su razdijeljene na više česti, od kojih si Kaštelirci po koju uzmu, da na njima kose sieno za svoja goveda, kojih u Kašteliru prilično imade. Za to moraju občini stogod platiti, što su i učinili. Sada je gospodi

u občinskom uredu skočilo u glavu da traže od ljudi, nek' plate pristojbu za one sjenokoše još od g. 1890. Dakle tekak 9 godina kasnije znađ, da nije plaćeno. A skoro svi imaju namire, koje su po izplati rečene pristojbe u g. 1890. prihitali i do danas sućevali. Mnogi su bili radi toga zvan i na sud, jer nisu htjeli ponovno platiti. Sud ih je oslobođio plaćenja, kad je vidio namire. Za put u Motovun nijedan nije primio odstete. Ne znamo, je li to pravo. Namire nam se pitanje, zasto su bili ljudi zvan, da plate ono, što je već bilo plaćeno? Sadašnja občinska uprava ili nezna čitati ili nema knjige da čita. Ili si misle, da je seljak viečna ovcu, koju se može po volji sisati. Ne gospodo, neće tako unaprijed biti; Svaka sila do vremena, a nevolja redom ide. Doć će i vama crni petak! Vi svjestni i pametni Vizinadci i Kaštelirci gledajte kod budućih izbora za logu glasujete. Glasujte za vaše rođoljube, za vaše prijatelje, a ne za talijansku gospodu, koje ne mare, ako ste vi gladni. Vi ste se do sada dali prodati za pol litra vina, a gospoda su vam se za hrbotom smijala. Nemojte već nikad tako. Od Boga je grjechota a od ljudi sramota raditi proti svojem prijatelju, gledati da mu se naskodi, sramiti se svojega jezika. A tako ste vi činili do sada. Svi Kaštelirci bi morali biti kao brada. Imamo hvata Boga dosti pametnih ljudi, koje možemo pitati, što nam je činiti za naše dobro, za koga imamo glasovali kod izbora. Kamo jedan, tamo svi!

Občinu u Vizinadi upozorujemo, nek u buduće pazi, da ne zove ljude da plate ono, što je već plaćeno. Mi nemamo ništa protiv tomu, ako se oni zabavljaju, ali toga nećemo, da to bude s našim novcem. Nek pitaju Legu ili igraju lutriju! Namjestništvo u Trstu pak molimo, nek opomene občinsku upravu u Vizinadi, da se u buduće takova šta ne dogodi.

Za hrvatsku gimnaziju u Pazinu ne zna se do danas još ništa stalna. Gospoda misle u tomu opet kakovu varku, Oni misle: čemo ju otvoriti dva tri dana pred početkom školske godine, učenici ne će biti pripravnii, doć će ih veoma malo, a mi čemo ju moći brzo zatvoriti, kada bude malo učenika. S toga opominjemo sve one roditelje, koji kane poslati svoju djecu u Pazin, nek budu pripravni, otvorila se gimnazija danas ili sutra. Bog dao srećno!

Poljana, dne 12. augusta. Paklena mreža, koju je svemožna talijanska ručka splela oko našeg naroda u Istri, zahvatila je na žalost i velik dio Poljanaca. Narod ove občine, prije na daleko i široko dobro vidjen i držan, izgubio je mnogo na svom dobrom glasu, odakle slepo služi neprijatelju svog roda i jezika. To je i uzrok, da se u čjenjenoj „Našoj Slogi“ riedko kada čita stogod veselog i utješljivog iz ovih naših strana, jer gdje dobra polovica puka, zavelena krivimi proroci, baca pod noge svoje svetlinje, tu rođoljubno srce ne može naći veselja. Ipak se i među nami kadgod dogodi stogod, što nam daje nade, da će naši ljudi progledati i upoznati, što im je prijatelj, a tko neprijatelj, te oprati sramotu, koju nanasaju svojim djeđovina i svojim potomcima. Po malo, ali se ipak mićemo. Kad bi bio čovjek, recimo pred 5 godina, zavatio u našu občinu, srce bi mu se moralo raztužiti i volja za rad oslabiti, jer si onda ljude, koji su narodno mislili i osjećali, mogae izbrojiti na prste jedne ruke.

I danas još većina pleša, kako sviraju pokorni učenici talijanske gospode, ali ipak se broj naših dan na dan množi, i do

mala moći ćemo uz božju pomoć i uztrajni rad naših prvaka, doviknuti našim gospodarim: "Dosta ste se nagospodovali, ustupite mjesto drugim, koji će znati bolje čuvati narodu dobro ime i čas". Da se kod nas zbilji opaza pokret na bolje, svjedokom nam je i osnutak ženske podružnice društve sv. Cirila i Metoda, koja se dne 5. o. m. kod nas osnovala. Sva izmjehivanja, poruge i grožnje naših zasjelnjehaca nisu mogle zaprečiti, da se ta vrlo potrebna podružnica ne osnuje, te svjetu pokazu, da još nas ima, koji nećemo da budu Poljane talijanske. Podružnica broji već u prvom početku oko 50 članica radnih i požrtvovnih, a da nije nepotrebnog straha i drugih obzira, bilo bi ih i više. Čast vam dične Poljanke i Veprićanke, liepo ste si osvjetlale lice. Ne kažu naši protivnici, što im drago, neka se srde i tule makar za puknut, vas to ne misje prestrašiti, niti vam oduzeti dobru volju i ljubav za vašu podružnicu. Takve nesretnike samo sjačajte i molite, da im Bog razsvijeti pamet, jer ne znaju što govore ni što čine. A vaš bog, dao Bog, da bi se sve više množio, u vašu blagaju, da bi prinosi, ako ne tekli, a ono barem kapali, vam na čas, a na korist zapušćene istarske djece. Bio vam na pomoć Bog i sveta braća Ciril i Metod.

Dobrinj, 10. augusta. (Posjet upravitelja c. kr. kotarskog poglavarstva Alfreda pl. Manussi.) Jucer počastio nas za prvi put upravitelj c. kr. lošnjakog kapetanata, u pratnji c. kr. živinara Tomasić-a, putujućeg učitelja poljođjelstva Trampusi-a i tujnika c. kr. političke izpostave u Krku gosp. Češću-a. Gospodin upravitelj bio je dočekan i pozdravljen od gosp. nacelnika i obć. savjetnika, eg. svećenstva, te od c. kr. oružničkog poštajevoelje.

Ugodno nam je javiti, da smo evo za prvi put doživjeli, vidjeti mljđu nama muža, koji se s nama u čisto hrvatskom jeziku razgovarao, te se pokazao zauzetim za dobrobit i napredak pučanstva; i nije žalio truda, uz svu zegu sunca i slab put, da pregleda izvor vode na "Ogrenou", odalečen od mjesta do 500 metara i osvjetio se, da u mjestu nema zdrave pitke vode. obćeno iziđili moćnu pomoć za dovod vode iz "Ogrenou". i zauzeti se za tiranje parobroda u luku "Silo". Razgledao je zapni crkvu i škole.

Dao Bog, da sve obćano bude i izvršeno. a puk bi mu dobrinski bio za uvijek baran i zaljubljan.

Sv. Matej, 17. kolovona 1899. (Talijsanski ubojica.) U noći od 15. t. m. dogodilo se u županiji Blazići, obć. Kastav. nećevano i u ovim stranama ne vidjeno zločinstvo, odnosno ubojstvo.

Tege dana poradili se i poriečkali u krmi sa jednom doklaćenim Talijanom domaći mladici. Stara je to i poznata talijanska bezobraznost, da jedin zanoveta makar stotini. Izazivao prisutne svakojako, dok ga ne potjerase iz krme. Kasnije dvojica mladici prodjose mu pred stanom i narugaše mu se. A on, kao junak na nozu, na mrtvo jli sa nožem izprobode. Jednomu je zdao šest, a drugomu osam težkih ozleda. Sve su rane na ledjima, — na vratu i na glavi u zatiljku, dakle znak, da se nije branio, nego napadao. Jedan ostao na mjestu ležec, sav u krvi ogreznut do 7 sati u jutro, dok ga nije jedan c. kr. oružnik oprao i shodnije namjestio, dočim se drugi, oženjen, jedva kaći dovikao. Ubojica pohjega, nu po podne opazila ga djeca u blizini jednog obližnjeg sela — najavila to oružniku, koji išao za njim u potjeru. Kad ga ubojica zapazio, počeo biježati i počeo se na opomene oružnika nije htjeo zaustaviti, vele da je na nj pucao. lahko ga ranio, a tad ulovio. Predan je c. kr. sudu u Voloskom, a i njegova žena, koja bijela u jutro pohježi nu svijet ju zadržao, jer kako kažu ranjenici, i ona ih tukla. Poblize će se doznati i uzpostaviti sudbenim putem.

Ubojci je ime Domenico Negri, a ranjenicima Ivan i Josip Blazići. Obijena su u riezkoj bolnici, gdje se smrću bore.

Istog dana u večer i sa jednim drugim doseljenim Talijanom jedan se mladić poriečkao pa i medju njima skoro da nije došlo do šaka.

Najbrže ćemo se rješiti tih dotepuha, ako im ne budemo nosili svoje novce.

Višnjan, 19. augusta. Rodjendan našeg cesara i kralja proslavio je hrvatski puk u Višnjanu po svim podobćanam skromno i odanom dušom pomolivši se, da ga Bog uzdrži zdrava i čila svojim narodima i da ga okriepi da muzevo podnese gorke udarce, koji ga je snašno lanjske godine.

Hrvati u Višnjaju, lučeni sa sviju strana, nadaju se, da obljubljeni vladar neće dozvoliti da se njihova prava lučii, da će odlučiti, da postanu ravnopravni svim ostalim narodima, što nastoje zapriećiti neki mandarinii.

Ovdješnji su se Hrvati toga daja sastali na prijateljski dogovor kod gosp. Reica, ustrojše "Višnjansko društvo za štjednju i zajmove" da praktično proslave taj dog. To je pravi volji Njeg. Veličanstva, jer on želi, da vešje u njegovu slavu bude uvijek spojeno s činom na korist puka.

Kad je višnjanska glazba prošla u večer mjestom, pekjoji su se sinovi djedovske kulture i ovom prigodom iztaknuli svojom finoćom te obušali Hrvate svojim mirisnim cviećem. Insulti i žviziđanja talijanske fukare još ne prestaju. Hrvati su znali držati red i mir, a proti zakonju niesu ništa radili, kako to bleju piskarali po talijanskim novinama, niti su Hrvati insultirali i žviziđali protivnicima, jer su nešto više držali do svoga dostojanstva. Što nas pak ni najmanje ne ćudi, to je, da se i nekoiji pitonici talijanskih gimnazija hoće u tomu da iziču: Jadan li je takav odgoj!

Lovran, 21. aug. 1899. Istini za volju molimo, da viest u zadnjem broju "Naše Sloge" o izazivnom pjevanju u lovranskoj školi izvolite izpraviti u toliko, da se nije pjevalo za školskih sati i ne znamo, je li kod toga bio učitelj i školska djeca. Ostaje ipak istina, da se je u toj školi, koja je na mjestu u Lovranu obćinstvu najviše izloženom, kod otvorenih prozora više puta na glasovir udarala izazivna pjesma Nella patria dei Orsetti i da su 8. o. m. u njoj dijci pjevali najizazivnije talijanske pjesme. C. kr. školskim obćinstvu i ovo je dosta.

Vriedno je takodjer da se znade, kako se ponašaju gospoda na našoj talijanskoj potestariji. Spomenuti djaci vriedjali su nas cietih mjesec dana svojim izazivnim pjevanjem. Našim ljudem po Lovranu obćelo je napokon vredi i ne znamo, što bi se dogodilo bilo, da se izazivanju nije kraj učinilo. Mislite li, da su se ta gospoda poskrbila za mir i red, kako im je to dužnost bila? A jok! Ne samo to, nego su mlade izazivace i ponićali. Jedan od njih, poznati na daleko gospodin, ih je dne 15. o. m., kada im se je zabranilo pjevati pod lodonjom, poveo u gostionu, gdje su nastavili svoj posao, a na veliko negodovanje i samih gostova u kuri. Drugi pozvao ih je u svoju vilu, gdje su nadalje izazivali, dok im se nije zabranilo.

Našim ljudem preporučamo, neka to dobro pamte, pak tog gospodi u prvi čas daju za njihovo delo i zasluženju plaću.

Politički pregled.

U Puti, dne 23. augusta.

Austro-Ugarska. Austrijski ministri grofovi Thun i Bylandt-Rheinit stigli su dne 19. t. m. u Išel, te bijahu jedan za drugim primljeni od cara i kralja Frana Josipa u audienciju. Kasnije bila su oba ministra pozvana k previšnjem obiteljskom objedu.

Ministar izvanjskih posala grof Goluchowski boravio je 20. t. m. u Semmering kod posjeta njemačkog državnog tajnika grofa Bülowa. Kao stalno može se uzeti, da su si oba ministra izmjenila mnienja o političkom položaju u obće, napose saveznih država koje zastupaju.

Na rodjendan Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I. izrekao je predstojnik austrijskog vojnčkog stopa u Beću grof barun Beck kod svećane gostbe važne govor, koji je na sve prisutne učinio dubok utisak. Govornik reče medju ostalim, da je sudbina uzkratila vladaru i onu utjehu, koju bi mu bila mogla sloga i zadovoljstvo njegovih naroda pružiti, da nehiesni već dvie godine medju timi narodi unutarnji politički razdor.

Izgređi i nemiri, koje su Niemci digli najprije u Beću proti uporabi § 14. i proti novomu porezu na slador, našli su živa odziva i u sjevnojoj Českoj. U njemačkom gradiću Gaslici započele su dne 19. t. m. demonstracije proti državnim obćinstim.

Prvog dana porazbijali su demonstranti prozore na kotarskom poglavarstvu i na oružničkoj kasarni. Sljedećeg dana došlo je do ozbiljnog okršaja. Biesna svjetlića bacala je kamenje ne samo u prozor nego i na oružnike, od kojih bijahu nekoiji ranjeni. Oružnici upotrebili su na to oruđe usmrtiv i raniv više osoba. Pojaćano oružništvo uzpostavilo je trećeg dana mir i red.

Bećke novine pronose sve to uztrajnije viest, da će se budućega mjeseca sastati carevinsko vieće. Jedan uvažeui berlinski list savjetuje njemačkim opozicionalcem u carevinskom vieću, neka ueprije izbor za delegacije, ako im vlada zajamči onakav jezikovni zakon, kakvog oni sami već dulje vremena traže.

Srbija. Srbske službene novine javljaju, da se je imao jućer svećano proslaviti rodjendan razkralja Milana. U selu Takovu, gdje je pokojni knez Miloš razvio zastavu narodnog oslobođenja, imala je biti narodna svećanost. Tuj se je imalo blagosloviti i temeljni kamen za "dvorac", što će ga okolišni narod sljedeće godine kralju Aleksandru predati. Po službenih glasovih odreklo se više stotina radikala iz raznih sela i gradova radikalne stranke i njezinih vodja. Nema dvojbe, da su te puste želje i luda naklapanja plaćenih novinara.

Francezka. U Francezkoj imadu šim glasovite parnice proti židovu Dreyfus-u u Rennes-u takodjer i velikih izgreda u glavnom gradu Parizu. Tamo su anarhisti i socijalisti u ponedjeljak izazvali pobunu te navalili na katolike crkve. u kojih su sve porazbijali i poćinili svetogrdja takovih, pred kojimi se zgraža svako nepokvareno srce. Za pobune došlo je izmedju stražara i buntovnika do krvavih okršajah iz kojih iznesose više stotina što težko što lahko ranjenih. Jedna crkva je oplaćkana.

Njemačka. U pruskom saboru oćdonila je većina proti svakom oćkivanju i proti vrućoj želji cara Vilima zakonsku osnovu o gradnji srednjo-njemačkoga kanala, koji bi imao spojiti Rajnu sa Dunavom. Njemačke novine pišu, da je car Vilim silno ogorćen radi tog prkosa većine pruskoga sabora. Car da se je izrazio, da će njegova osnova ipak biti izvedena, pa protivio se tomu pruski sabor koliko mu drago. Tko pozna željeznu volju mladoga cara, neće podvojiti o izvršenju njegove nakane.

Franina i Jurina.

Fr. Si bil potak večer va Zminje?
Jur. A vero sam i neko signorijo videl, ka se je dokoroćala na muziko.
Fr. Ma da so trubetalali po snkrabojski.
Jur. A vero so i mogli, kad trubetejo već leto dan.
Fr. Jo san se boja, da će im trombon puknit od onolikoje trubetanja.
Jur. Tr niso sopli kune dva kusćica i pol.
Fr. Meno mal da bi jedan-pat, ma da so 25 puti i pol, tako da me je i trubli bolel ne samo, glava i usi.

Jur. Ča ćeš, 25 fjasiki i pol stori jedan veliki "Fjaskom" i jedan mali, "fjaskič".
Fr. Ma da se i pivovna hteli "gredit" odo' noć?
Jur. Ma ja ni neki sijor Žizi i neki sinjorin Dolfo su bili jako na nj rabijani.
Fr. So valja na onaj fjasčko, kega so pomogli trubetali.
Jur. Bogme so i na pivovna, ac so ga i bahuljali celo noć va kuce.
Fr. A za?
Jur. Za to, da je neki napisal va Franina i Jurina: Nella patria dei Orsetti non si parla che di fam!
Fr. Ma tr je valja istina.
Jur. Ma znaš da je kune nebi bili ni stampali.

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
 za Istru!

Domaće i razne viesti.

Kraljev rodjendan. U predvećerje bio je grad djelonice razsvjetljen, i obilazile su gradom glazbe. Glazbu mornarice pratilo je više stotina ljudi, ključić Živio Njeg. Veličanstvo itd. Prolazeć blizu naših družtva, klicali su "živio prvi istarski Sokol".

Vrtni koncert Čitaonice i Sokola krasno je uspio. Vrt je bio dubkom pun otme-noga obćinstva, koje se najljepše zabavljalo: Svirala je glazba družtva vojnčkih veterana, i njihov nas je odbor in corpore posjetio, te je bio primljen i pozdravljen od tajnika Čitaonice, Česarska Jimna a ostali osobito slavenski komadi, bili su aplaudirani. Mladijarja sjatila se u veliku družtvenu dvoranu, da se pozabavi plesom, a i cietla se zabava kasnije, tamo nastavila, kad je počela kiša kroz gusto lišće drveća u vrtu propadati.

Ta liepa večer ostat će svima u ugodnoj uspomeni.

Pobjeda u Boljunu. Iz Boljuna nam brzjavljaju, da je kod obćinskih izbora, koji počese dne 21. t. m., pobjeđila naša stranka u III. razredu sa 168 proti 67, u II. razredu sa 69 proti 7 glava. Prvo tieło je sigurno. Živili sretni biraci!

Na temelju § 14., danas toliko razvikano, objelodanjena su 2 vrlo važna zakona.

1. zakonom se uređuju plaće državnih službenika, čim će biti mnogim siromašnim obiteljima pomoćeno.
 2. zakonom uređene su pristojbe za promjenu vlasništva. Po tom zakonu, nakon smrti glave obitelji, ako imanje neizmna više od 2500 for., neće se plaćati nikakva taksa. — Uvedeno je i drugih polakšica, vrlo korisnih za narod. Osvrnut ćemo se na taj zakon u dojućem broju.

Imenovanje profesora za talijansku realnu gimnaziju u Pazinu. U talijanskim listovih čitamoo, da je sl. zemaljski odbor za Istru imenovao za zemaljsku talijansku realnu gimnaziju četiri profesora. Do sada bijaše imenovan ravnateljem g. S. Milis iz Cresa, koji je služio u Italiji, a sada su imenovani još sljedeći: g. Karlo Gibora, bivši gimn. učitelj u Zadru; g. Pio Dallapiccola iz Trenta; g. Rudolf Scariza iz Zadra i g. Ivan Moro iz Trsta. Ako sino dobro obaviećen jedan od imenovanih je ponešto gluhi te će težko moći podučavati.

Talijanska realna gimnazija u Pazinu, koju će uzdržavati svi Istrani — dakle i Hrvati i Slovenci Istre — imade eto već četiri profesora i ravnatelja, pa za hrvatsku gimnaziju, koju bi morala država već tečajem nastajuće školske godine otvoriti, neima još ni ravnatelja ni učiteja. Ne-verujemo, da vodi i u ovom poslu vlada za nos čitavu većinu carevinskoga vieća! Il se varaino?

Nacelnikom novoustrojene obćine Maręzige bijaše izabran g. Dinko Babić. Kod prve sjednice zastupao je vladu sam kotarski poglavni iz Kopa.

Novoga nacelnika g. Babića hvale obćinari kao pošena muža, čvrsta rođoljuba i neodvisna obćinara.

Kako se anglo rješavaju slovenski podnesel na c. kr. namjestnićtvu. Kotarski cestovni odbor u Podgradu poslao je dne 12. marća t. g. pritužbu na c. kr. namjestnićtvu u Trstu proti zemaljskomu odboru u Poreću, što ovaj neće da rješava slovenskih podnesaka; kojim je ipriiložen talijanski predlog. Cestovni odbor molio je ujedno c. kr. namjestnićtvu, da prisili svom odlučnosti zemaljski odbor u Poreću

da bi ovaj već jednom riešio pripolisanu podneske rečenoga cestovnoga odbora.

Na tu pritužbu neima cestovni odbor nit današ, poslije punih pet mjeseci odgovora.

Neke se znade. Tršćanski list „Independente“ od dne 18. t. mj. tuži se na daljninsku parobrodarsko društvo „Rismondo“, jer da zapostavlja talijanski jezik hrvatskomu, koji da je svuda na prvom mjestu.

G. Rismondo — kaže rečeni list — jest rođen Talijan, Rovinjac, pak zapostavlja svoj materinski jezik tuđemu, talijanskomu, dočim „Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo“ — dakle hrvatsko, daje svuda prvenstvo talijanskomu jeziku.

Ovo priznanje talijanskoga lista služi na čast g. Rismonda, koji čieni i poštuje jezik naroda, među kojim živi i posluje, a koliko služi na diku „Ugarsko-hrvatskom parobrodarskom društvu“, neka kaže Hrvati dioničari.

Novi namet očini Višnjana. Višnjanskomu obč. upravitelju stigao je novi činovnik, rodom iz Pićna, koga je našla, kako kažu, porečka junta da ga nauči nešto u računstvu i da mu unese u dnevnik nove namire. O tomu čovjeku, koji za plaću služi, nemamo ništa reći, nego, kako smo već jednom kazali, to je treći namet občini. Prvi je novi upravitelj, drugi je pisar, a treći računar, dočim toga lukusa i, ili troškova prije nije bilo, jer je obč. tajnik sam sve obavljao. A na koncu mora sve plaćati tužan kmet svojimi znojem i trudom. Namja je milo, što će taj računar znati protumaciti, što su uradili u gospodarstvu bivši talijanski upravitelji.

Pas u crkvi. Pop. Angelo Palauro (jednom Palauo) u Višnjaju imade psa, koji ga prati u crkvu, te ga se vidi za vrijeme službe buđe tresli po crkvi buhe i oko oltara na sablazn pobožnika, pak ne samo u crkvi, nego taj psić prati i procesije. Bilo bi već vrijeme, da te komedije prestanu i tko je vladan, neka to zabrani. — Čujemo, da taj pop krsti djecu bez pitati dozvole i kad je župnik u mjestu, dostatno je, da mu dodje javiti primamlja Dušica (da obitelj to želi). Pas popa Palauora zove se „Nemo“, a i dopisnik „porečke bube“ zove se „Nemo“. Liepe sličnosti, zaista!

Hrvatska mladež visokih i srednjih škola za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. U hrvatskih novina iz Banovice čitamo vesele vijesti, kako priređuju dnevna hrvatska mladež visokih i srednjih škola u raznih gradovih uže Hrvatske koncerte i zabave na korist naše plemenite družbe.

Dočim hvalimo našoj mladeži na tom rodoljubnom činu, želimo vrude, da bi se u svoje drugove ugledala i ostala naša mladež po drugih hrvatskih pokrajinah.

Moralna zausnica Slavenu od e. kr. vlade. Tršćanska „Edinost“ dohjeća u broju 178. na uvodnom mjestu temeljit i krasan članak o razpustu občinskoga zastupstva u Višnjaju, kojim dokazuje, da je tim razpustom zadana moralna zausnica Slavenu od e. kr. vlade.

25-godišnjica. Hrvatsko sveučilište u Zagrebu proslavilo će buduću školske godine svoju „25-godišnjicu obstanaka.“ Programi svečanosti priredit će se početkom iduće školske godine.

Tridesetogodišnjica glasovitog povjestačara Pavla Djakona slaviti će se u Cividalu budućega mjeseca septembra. Svečanostim, predsjedati će talijanski ministar prosvjete Bacellini.

Neima dvojbe, da će kod tih svečanosti sudjelovati i hrvatska učena družina, pošto je bas „Pavlo Djakon“ ostavio vrlo važnih podataka za hrvatsku poviest srednjega vijeka.

Prosvjed protiv porezu na slador. U Puli se držala u ponedjeljak posije podne u sali Apolo skupština, u kojoj se prosvjedovalo proti porezu na slador i upirali se 14. Skupština su se razišli oko 10 sati u noć i obilazili grad, ključ: „abasso Rizzi, abasso Bartoli, abasso i partiji, viva il socialismo universale.“ Na Foru ih je policija raztasavila.

Rodoljuban zaključak. občinskoga zastupstva u Virju. U dnevnom „Podravcu“ čitamo, da je rodoljubno občinsko zastupstvo u Virju u svojoj sjednici od dne 4. t. mj. zaključilo na predlog g. Tomislava Baraca, da se daje iz občinske blagajne zaslužnomo društvu sv. Cirila i Metoda u Istri for. 20.

Zahvaljujuć se u ime istarske sirotinje rodoljubnomu zastupstvu občine Virje, želimo vrude, da bi ovaj krasni primjer bratske ljubavi šledie i ostale občine siron hrvatskih zemelja. Bez bratske ljubavi i pomoći neima nam spasa!

Za diobu občine Labin. Poznato nam je, da je jedan dio naših občinara občine Labin podnio molbu na zemaljski odbor Istre, da se ih odieli od mjestne občine Labin. Sad čitamo u talijanskih listovih, da se je zemaljski odbor, sastavljen e. k. r. namjesništvo u Trstu i občinsko zastupstvo u Labinu, obratio na e. k. r. ministarstvo unutarnjih posala, da šuje i njegovo mnjenje, pak da će zatim predložiti saboru osnovu za diobu, kako ju preporuča občinsko zastupstvo u Labinu. Koli občinsko zastupstvo u Labinu, toli e. k. r. namjesništvo u Trstu izvaviše se za diobu, nu neslaže se o načinu diobe. Mi znamo unapried, da Talijani neće predložiti lakve diobe, koja bi bila na korist većine občinara Labina, već da će zagovarati diobu, kojim bi uništili rečenu većinu. Hoće li e. k. r. namjesništvo u Trstu zagovarati takvu diobu i da li će takva osnova dobiti cesarsku potvrdu? pokazati će nam budućnost.

U Lovrečice (občina, Umag). tože nam se tamošnji prijatelji, da se i u njihovoj župni crkvi po malo uvadja latinština a izpodirava hrvatski jezik. Tako je primjerice proti dosadašnjem običaju tamošnji g. župnik na dan sv. Lovreča pjevao Epistolu i Evanđelje u latinskom jeziku. Kad su mu se radi te novotarije pritužili pobjobilji župljani, izpričavši se tim, da je to učinio radi tuđinjaca, koji taj dan tamo dolaze, kao da je crkva najprije za tuđince, a onda za domaće pobožno počastvo. Nekojim od župljana kazao je g. župnik, da je dobio od novoga dekana zapovjed, da pjeva latinski, nu mi toga nevjerojemo; jer njegov dekan neima oblasti, da mienja jezik u crkvi. Rekao je također, da toga više činiti neće, a mi se nadamo, da će ostali muž bese da i da se više tužiti nećemo.

Istarska pisma. Službeni list hrvatske vlade „Narodne Novine“ u Zagrebu donosaju u br. 189. od dne 19. t. mj. pod gorjunita naslovom I. pismo iz Istre, u kojem opisuje poznati događaj u istarskom saboru u Poreču god. 1883. kadno je u saboru pala prva hrvatska riječ. Zatim opisuje nepoznatu nam pisac naše tužne odnose, osobito u pogledu školstva, te poziva hrv. občinstvo, da podupre naše škole.

Uredjenje Riečine. Ovih dana započele su radnje oko uredjenja Riečine. Korito Riečine započelo se uredjivati kod Gračova i radi se danju i noću.

Budni učitelj drevnog Dubrovnika. U hrvatskih novinama Dalmacije čitamo, da su dubrovački Hrvati ponudili načelniku stolice svomu sugrađaninu i rodoljubu g. dr. Petru Čingriju, veteranu u narodnoj borbi i bivšem mnogogodišnjem načelniku grada Dubrovnika.

Predstajćeći popis pučanstva. Od prošloga popisa pučanstva u ovoj polu monarhije. izlaze četisti godina, te će se koncem buduće godine obnoviti taj popis. Pošto znademmo svi, kako se kod nas u Primorju taj popis obavija na štetu Hrvata i Slovenaca a na korist Talijana, to upozorujemo ovim mišć rodoljube siron Istre, da se na vrijeme stanju pripraviti za taj popis, a da nas taj važni posao neopravne nezateče.

Slavonija traži radnika. Kako doznajemo: vladu u Slavoniji nastajće radnika te mnoga industrijska, naročito sumaska poduzeća, potrebuju više totnja živih radnih sila uz dobru nadnicu i oskrbu. Nasim ljudima, koji su voljni raditi, pruža se ote liope prilika privrede u našoj otadžbini te im ne treba seliti se u Ameriku. Bilo bi shodno, da se organizuju odbori, koji bi sustavno skupljali radnike, a za daluje obaviesti neka se onda obrate na gosp. Nikolu Anastasieva Plavšića, tajnika trgovačko-obrtničke komore u Osijeku.

Naši radnici iz Istre dolaze često tražiti posla i zaslužbe u Trst, gdje ih talijanski gospodari krivim okom gledaju i li nu u obće nedaju zaslužbe. Još nedavrio bili su u Trstu radnici iz Buzetaine i Porečine te nam se tužili, da nemogu zaslužiti ni pare. Našim načelnikom, svećenikom i učiteljem preporučamo, neka se zauzmu za naše nevoljne radnike.

Morsko pso uhvatije kod Vuzara na otoku Krku, u mrežu za lov tunova. Taj pas mjerio je 3 metra dužine.

Kuja sa 18 mladih. U hrvatskom gradu Zemunu okoliša je kuja nekog kobasčičara 18 mladih psića. Po sudu prirodoslovaca nije poznat slučaj, da bi jedna kuja okoliša tolika psića.

Uhrvaćen talijanski anarhista. Iz Voloskoga javljaju nam dne 12. t. mj. da je tamošnje oružništvo uhvatilo pogibelnog talijanskog anarhista Giovanola.

Bilo bi vrijeme, da naše oblasti malko pročiste ove naše strane od kojekakvih

talijanskih dolepuha, koji dolaze amotimati krui našim radnikom a uz to su pogibelni životu i tuđjemu vlastništvu.

Tržiš se sposobnoga tajnika za jednu našu občinu u Istri, Godišnja plaća 5 do 600 for., a osim toga imali će i privatne službe.

Molitelji neka se obrate na našega glavnoga suradnika g. M. Mandića u Trstu.

Patnik.

Večer je. — Sa znojem vraća se na čelu Za napornim radom težak k rodnom selu, Motiku i maskin na ramenim nosi. Vječni družu to mu — žele li il rosi.

Rad mu mrak prekioše, miran kreće doma. Jači da se zorum vrati najj siroma, Gospi poždvar zvoni — kapu skida, moli; Snaže pita, kušnjam teškim da odoli.

Žena j kući vjerna, troje nejačadi, Vrui celov njihov krvav trud nu sladi; Srečan on bi bio — mir nu tihl mufi Nesto, što i dušu znađe da mu smuti.

Od zore do mraka znoji se i trudi Na djedovskoj zemlji, rodjenoj na grudi, Nametnika gordog mora gdje da hrani, Skoro rok da mu je, jače da ga rani.

Uzdaje mu sve je, što na svojoj njeni Sa ubostvom, s biedom može, još da živi. Svjetlje mu gazi — tuđe stavlja imo Svu da zaboravi prošlost on sasvime.

Pod udarcim sudbe stoji, al ne pada, Budućnosti doma boljoj svedj se nuda, Nit najjača kušnja slomit ga ne može; Zna za koga radi. — Ti ga snazi, Bože!

Gjuro Palavrić.

Društvene vijesti.

Novo štedovne i zajmovne zadruge u Istri i na Kvarnerskim otočima:

U Višnjaju bila je svečano ustrojena štedovna i zajmovna zadruga na rodjen dan cesara i kraja. U odbor bijahu izabrani jednoglasno gg.: Josip Reič, upraviteljem, Fran Skrjajec, zamjenikom, Ante Radčič, Stjepan Stifanić i Ivan Bernobić, odbornicima, te Gjuro Palavrišić, računom.

Tom prigodom primio je g. dr. Laginja „šleičić brojca“ iz Višnjana: „Danas slogom Hrvata ustrojeno „Višnjansko društvo za štednju i zajmove.“ Podpisani, izrazujuć harnost za sebe i drugove Vama i g. Gjičicu na zauzimanju ključ: živili mnogo leta na korist i diku naroda i domovine. — Reje, Skrjanec, Gasparič, Radčič, Polavrišić, Bukić, Falac, Logovič, Korlevič, Bernobič, Sinožič, Stifanič, Močibob.“

U Rokotolah kod Motovuna bje ustanovljena zadruga u nedjelju dne 13. t. m., a 17. iza orjorvoljenja polpska kod motovunskoga kotarskoga suda, bijahu dopisani dotični spis: e. k. okr. sudu u Rovinj za ukrojbu.

U Vrbniku na otoku Krku, kako nam odajlje javljaju, bje ustanovljena štedovna i zajmovna zadruga dne 20. t. m.

Hvali ide najviše u duhovnoj mudeži: Poprimio se ime i pravila drugih sličnih društva po Istri, samo što se u svrhe metnuo još ukupna dobava gospodarskih pomagala (strojevi, orudje, sjeme, gojni itd.) i prodaja islih, pak ustup gospodarskih strojeva i orudja članovom družtuva na porub uz primjernu naknadu.

U odbor su odabrali župnika i dekana e. g. Jak. Duminiča, kao upravitelja, obč. načelnika Mata Grskovića, kao zamjenika; Nika Volariča, Ivana Toljančića i Josipa Trišnjajčića kao odbornike.

Skrb računara preuzeo je kapelan pop Mate Oršič.

U Dobrinju bje ustrojena jednaka zadruga također 20. t. m.

Samo unapried tako, pa čemo za par godina i u gospodarstvenom pogledu napredovati!

Sve tiskanice potrebne za štedovne i zajmovne zadruge po Reifeisenovu sustavu preskrebjuje tiskara J. Krpmutič i dr. u Puli. Sve zadruge, koje žele imati takove tiskanice, neka se dajle obrate na istu tiskaru, koja će ih u svakom pogledu najsolidnije i točno poslužiti.

Hrvatska čitavnica u Pomeru održavati će svoju godišnju skupštinu dne 27. t. mj. u 3 sata po poone. Poslije skupštine biti će pjesna zabava.

Delavsko podporno društvo u Trstu slaviti će dne 27. t. mj. godišnjicu blago-

slavljenja svoje prekrasne zastave i 17-godišnjicu svoga obstanaka.

U jutro biti će pjevana sv. misa u crkvi sv. Antona, kamo će članovi u obliđu sa glazbom i zastavom na čelu, a poslije podne održavati će se na školskom vrtu kod sv. Jakova družbeni koncert sa glazbom, pjevanjem itd.

Prinosi za podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru:

Muzkoj u Kastvu darovao g. Suštar Antun, poduzelnik gradnje jednog dijela ceste Klana vrh Pake iz Klane dne 7. t. mj. 2 for.

Narodno gospodarstvo.

Polleranje u vrto. Polievanjem namjestujemo kišu, ako je nema. Ova misao neka nam je na umu, kada idemo za tim, da razumno zalievamo. Ili je zrak suh, pa želimo, da fina prskavica biline osvježi. Stoga uzimamo kantu za polievanje i poprskamo slogove u bašci. Ili nije već dugo padala kiša, pa se je tlo duboko izsušilo. Tu ne pomaze mnogo fina prskavica, već jaka, duboko prodiruća, trajna kiša. A kako da ovu nadomjestimo? Napraviti ćemo brazde na slogovima i napuniti ih vodom, pa kad je zemlja vodu upila, napunitimo ih iznova. To djeluje baš kao dobra trajna kiša.

Moramo biti na čistom glede toga, kojim načinom prija kiša našim bilinama, pa čemo onda znati i zalievanje udesiti. To je glavna stvar. Sve se to daje naučiti praktičnim iskustvom i bržnim opažanjem bilina. Može biti, da bilina, kojoj je koren posušen, već dugo na kišu čekaj, dočim toga još netreba bilna duboka korena, ili koja u obće manje vlage potrebuje, makar baš i ne bilo kiše a vrijeme je toplo. Otduda sledi, da se često jedan slog zalievati mora, dok drugi toga ne treba, niti se snuje zalievati.

Vrlo je kriv nazor, da biline tim bolje uspijevaju, čim se više zalievaju. To može da vriedi za pješano tlo; ali kruto i donjekle hladno tlo može se čestim zalievanjem pokvariti, jer kako se zna, u takovu tlu uginu biline, ako kiša dulje vremena pada. U obće razuman vrtlar ne će dan na dan slogove zalievati i vlažnimi ih držati. Kao što se u prirodi kiša i sunce izmjenjuju, ne smuje ni da u slogovima bude neprestano umjetna kiša. Da može zrak i sunce na biline djelovati, mora se od vremena prestati zalievanjem, a mjesto toga neka se tlo motičicom razrahi.

Uzgoj pasminske peradi. kod mnogo se držl do njihove vanjštine, kao: boje perja, kreste, veličine, a pazi se i na kakvoću mesa, zatim kolika i kakova jaja nesu i t. d. Sva ta svojstva žele oni, koji se prilježno bave peradarstvom na potonke penieli i otduda nastalo je krizanje pasmina među peradi, koje se suda u velike čera na sve strane. Tim krizanjem kam se jednoj pasminji peradi osigurati svojstvo, koje joj je priroda uzkratila. Po tom uzgoj pasminske peradi krizanjem nije niogo neprestana borba s prirodom. Čim se životinja više udaljuje od svoje prvobitne plemenske forme, tim je ova borba teža, jer tim lakše vraćaju se potonci k toj prvobitnoj formi. Otduda se vidi, s kakovim potkročama ima da se bori gojitelj pasminske peradi. Bilo bi pogrešno misliti, da se od dvaju eksemplara, koji imadu potpuno razvita obilježja pasmine dobiva isto tako dobro potomstvo. Usuprot tu se najprije pokaže nazadak k prijašnjemu.

Glavna je zadaća gojitelja, da svoje razproditeľe sastavi tako, da se prednosti i mane u vanjskih obilježjih pasmine medjusobno izravnavaju. Vrlo je važno kod pasminskog gojenja, da se krv od vremena do vremena mienja, jer ako se to ne čini, onda razplodna perad degenerira, postane malokrvna pa nije kadra, da svoja pasminska obilježja prenese na potomstvo. Gojitelj ne treba da pazi mnogo na to, da li su pojedina obilježja liepo razvita, nego samo da se važniji pasminski znaci u potomaka nalaze. Nadalje treba osobitu pažnju davati ne toliko piletu, koliko koki, jer ova prenosi obilježja i svojstva pasmine s mnogo više intenzivnosti od piletu.

Po svem tom vidi se, da se uzgajanje pasminske peradi može baviti samo razumun i izkusun peradar, jer samo na temelju tvrda iskustva možemo doći do povoljnih rezultata.

Nevjeza bolje će učinili, ako ostanu kod domaće vrste, koja nam daje i tečno meso i nese dosta jaja. Domaća pasmina nije baš velika, ali ne može se zahjevati, da jedna pasmina ima sva dobra svojstva raznih pasmina.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se dne 5. o. mj., u uženi prijateljskom krugu, prigodom imen- i rođen-dana naše vrlje Voloske Hrvatice gdje Marije ud. pl. Miralhal for. 420. (Novac primila je uprava „N. S.“) Malen doduše darak, ali pošto sabran na pred- log gospodje, koja svakom zgodom poka- zuje svoje hrvatsko rodoljublje, vriedan je, da se zabilježi, a da se time potakne i ostale naše Hrvatice, da sliede njen prim- jer i nezaboravljaju nikad naše družbe. — Živila!

U glavnoj ovogodišnjoj skupštini akademickog ferijalnog društva „Napried“ koja se obdržavala u Opatiji dne 6. i 7. mj., bje izabran sledeći odbor:

Predsjednik: Zagrebalić Davorin; pod- predsjednik: Perčić Emanuel; blagajnik: Stanger Josip; tajnik: Bateslin Arkanujeo; odbornici: Pertof Vladimir, Rajčić Hermes; čestni sud: Stanger Armin, Grgurina Ante, Pertof Prvoslav; revizori: Nožić Janko, Mandić Rudolf, Štrecj Gjuro.

Hrvatsko akademicko društvo „Slo- boda“ u Gradu. Odlukom c. kr. štaj- namjestništva u Gradu dne 28. julyja t. g. br. 25.609 bijahu potvrđena pravila akad. družtva „Sloboda“ u Gradu, koje imade svrhu, da sakupi u braško kolo sve, kojima je do ljubavi, rada i sloge. Postavljajući si za najveći ideal: jedinstvo i slobodu domovine, cieni, da će se tim načelom u suglasju raditi, ako budu naj- prije pojedinci u slozi i zajednici djelovali. Pozivlje stoga u svoje kolo hr- vatsko dijčstvo i molu podporu i naklo- nost svih otčebenika. Za odbor: cand. med. Jakov Milutin Mariani, cand. phil. Vinko Lozovina, cand. jur. Artur pl. Saraca.

Preustrojstvo lečkog „Zvonimira“. Hrvatsko akademicko društvo „Zvonimir“ u Beču je jedino akad. društvo, koje nema ni utemeljiteljnih ni podupirajućih člano- vah, već samo prave članove — akade- mičare. Za to su se pred dvie godine sa- stavila nova pravila, s kojima bi se stara popunila i djelokrug družtva razširio, a družtvo materijalno bolje osiguralo. Nakon više uzaludnih pokušajih kod doljno-au- strijskog namjestništva, da potvrdi pro- menjenu pravila napokon dne 26 svibnja o. g. stigne od namjestništva odluka, da se dozvoljuje i potvrđuje pro- mjena u pravilah. Budući, da po tih no- vih pravilih imade družtvo i utemeljite- ljnih (cjelokupni iznos od 25 for.) i pod- pirajućih članovah (godišnji prinos 2 for.), pozivljemo sve prijatelje hrvatskoga akad. družtva „Zvonimir“, kojim je na sreću na- predak i procvat „Zvonimira“, da pristupe kao utemeljiteljni ili podupirajući člano- vi. Kao prvi utemeljitelj pristupio je prvi druž- tveni predsjednik, veleučeni g. dr. Fran Gundrum, lečnik u Krizevcu. Prinosi se šalju na: hrvatsko akademicko društvo „Zvonimir“, VIII., Rother Hof 16, Beč.

Br. 25614.

Oglas.

U skorašnjim će, tjednima biti nak- nadni izbori na mjesto onih članova i za- mjenika komisija za porez od tečevine, koji izstupaju uslied zrieba ili iz drugih razloga.

— Vrieme i mjesto izbora, kaošto i to- nije odredbe glede postupka kod istih mogu se razabrati iz službene objave u „Osservatore Triestino“ od 14. t. mj., iz oglasna porezne oblasti te iz izbornih legiti- macija, koje izbornicima šalju porezne oblasti.

Samo su one glasovnice valjane, što ih izdaju oblasti te koje su od izbornika valjano podpisane.

Izborne se legitimacije s glasovnicama mogu i poštom frankirano poslati na iz- bornoga komesara.

C. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu, dne 14. augusta, 1899.

Br. 666.

B. S. R.

Natječaj.

U koparskom školskom kotaru popuniti je stalno mjesto učitelja- voditelja II. plać. reda i stalno ili provizorno mjesto učiteljice III. plać. reda na dvorazrednoj pučkoj školi sa učevnim jezikom hrvat- skim u Lanišću.

Pravilno opremljene molbe- nice uložiti je kod podpisanog ureda u teklu 4 tjedna po trećem razpisu u službenom listu.

C. kr. kotarsko školsko vieće u Kopru, dne 15. aug. 1899.

Mliekarnica
braće Znidaršić
na Sišanskoj cesti 9
u Puli

preporuča
svoje dnevno svježe mlieko, koje dobiva od dobropoljske mliekarske zadruge.
Prodaje se također domaći sir, svježi maslac, klobase, salam, pivo u bocah itd.

Njegova svetost
Papa Lav XIII.
sporočio je po svojem lečniku prof. Dr. Lap- ponio g. Ijekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdačnu zahvalu za priposlano Mu staklenice tinkture za želudac
te mu diplomom od dne 27. novembra 1897. podiello naslov „dvorski obavljajš Njegove svetosti“ sa pravom nobit u svojoj firmi uz naslov također grš Njegove svetosti.
Rečeni lečnik kaošto i mnogi drugi glasoviti pro- fesori i doktori pripisuju bolesnim Piccoli-jevu žel- udućnu tinkturu, koja jači želudac, povećava tek, po- spješava probavu i tjelсни otvor. Naručbe prima i uz pouzće opravilja točno
G. PICCOLI,
Ijekar „ori anđeljor“ u Ljubljani.
Tinkture za želudac razasilje vlastnik po 12 stakl. za for. 1.20 a vr., po 24 stakl. za for. 2.40, po 36 stakl. za for. 3.60, po 70 stakl. za for. 6.50 (poštarski paket, koji ne težl preko 5 kg.), po 110 za for. 10.30. — Poštarihu moraju plaćati sami naručitelji.

Veliki izbor službenih i trgovačkih omota, papira, posjetnica te zalihu tiskanica za občine i župne urede u Istri preporuča Tiskara J. Krmpotić i dr. u Puli.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino
Tiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i dr.

OBJAVA.

Uslied naredbe visokog c. kr. financijalnog ministar- stva, izdane u smislu § 17. izbornog propisa (prilog D pravila ovršbe I. članka zakona direktnih osobnih poreza od 25. oktobra 1896. l. d. z. br. 220, sadržane u l. d. z. br. 35 od god. 1897.) donasa se na obće znanje, da će se vršiti izbori komisija za porez od tečevine kako sledi:

A. Neposredni izbori.

1. Poreznici II. razreda u kotaru taksacije i zajedno kotaru trgovačke komore Rovinj biraju dné 11. septembra 1899. od 9 do 11 sati prije podne u zgradi trgovačke i obrtničke komore u Rovinju jednoga člana i jednoga zamjenika.

2. Oni III. razreda u kotaru taksacije „grad Pula“ dné 4. septembra 1899. od 10 do 12 sati u školi Piazza Alighieri u Puli jednog člana i jednog zamjenika.

3. Oni IV. razreda u kotaru taksacije „grad Pula“ dné 5. septembra 1899. od 9 sati prije podne do 1 sat po podne u školi Piazza Alighieri u Puli jednog člana i jednog zamjenika.

B. Posredni izbori.

1. Poreznici III. razreda u izbornom i poreznom kotaru Pula (okolica) biraju dné 6. septembra 1899. od 10 do 12 sati prije podne u školi Piazza Alighieri u Puli jednoga biranog birača.

2. Oni III. razreda u izbornom i poreznom kotaru Vodnjan biraju dné 1. septembra 1899. od 4 do 6 sati poslje podne u občinskoj dvorani u Vodnjanu jednog biranog birača.

3. Oni III. razreda u izbornom i poreznom kotaru Rovinj biraju dné 4. septembra 1899. od 9 do 11 sati prije podne u občinskoj dvorani u Rovinju dva birana birača.

4. Birani birači III. razreda u kotaru taksacije poli- tički kotar puljska okolica sa gradom Rovinj biraju pako dné 16. septembra 1899. od 10 do 12 sati prije podne u školi Piazza Alighieri u Puli jednog člana komisije i jednog zamjenika.

5. Poreznici IV. razreda u izbornom i poreznom kotaru Pula (okolica) biraju dné 7. septembra 1899. od 10 do 12 sati prije podne u školi Piazza Alighieri u Puli jedanaest biranih birača.

6. Oni IV. razreda u izbornom i poreznom kotaru Vodnjan biraju dné 2. septembra 1899. od 8 do 11 sati prije podne u občinskoj dvorani u Vodnjanu 12 biranih birača.

7. Oni IV. razreda u izbornom i poreznom kotaru Rovinj biraju dné 5. septembra 1899. od 9 do 11 sati prije podne u občinskoj dvorani u Rovinju 20 biranih birača.

8. Birani birači IV. razreda u kotaru taksacije: „poli- tički kotar puljska okolica sa gradom Rovinj“ biraju pako 13. septembra 1899. od 10 do 12 sati prije podne u školi Piazza Alighieri u Puli jednog člana komisije i jednog zamjenika.

Pravo biranja imajuće osobe uvršćene u razrede po- reza i njih zamjenici, kao i zastupnici občina i obrtničkih zadruga mogu razviditi biračke listine pojedinih razreda poreza od tečevine i također prepisati iste, a to samo u uredu poreznog odjela toga c. kr. kotarskoga poglavarstva.

Od c. kr. kotarskoga poglavarstva.

U PULI, 15. augusta 1899.

Brijač
Nikola Alačić
preporuča
svoju brijačnicu
u Puli
na Fran Josipovoj cesti 6
(tik kavane „Miramare“)

F. Pečenko
HOTEL EUROPA
u Puli
preporuča se gg. putnicima.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svečenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli.
U zalihu imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanice za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

The Gresham,
engl. osiguravajuće družtvo na život u Londonu
Aktiva družtva od 31. decembra 1897 . . . . . K 159,997.578 —
Godišnja uplata premija i interesa od postanka družtva (1848) . . . . . K 28,823.375 —
Izplaćeno na osiguranju i interesu od postanka družtva (1848) . . . . . K 343,860.067 —
U godini 1897 izdano je 7461 polica za glavnici . . . . . K 67,331.351 91
Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ako jih god pismeno kod dalje imenovanoga zastupstva upla, koje dopisuje u svim jezicima.
Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.
Traže se svuda sposobni agenti i zastupnici.